

PM Ekhammars vattenränna och ramp

Av Mattias Hallgren, Traditionsbärarna 17 dec 2022

TRADITIONSBÄRARNA.se

Gamla ränna och rampen

Ränna och uppfodringsramp samt stockupplaget byggdes nytt av Bygghyttan ibörjan av 2000-talet efter ritningar framtagna av Forsviks Industriminne. Dessa ritningar var ej en avbild den äldre ränna, då denna var borta för länge sedan. Ritningarna var nog mer en realistisk bild av ränna och ramp grundad på andra liknande anläggningar.

Virket som då användes var ej av lämplig kvalitet till detta och därför var allt helt förstört av röta och svamp 20 år senare.

Vi har använt oss av samma ritning med mindre modifieringar relaterade till tekniska mer lämpliga lösningar för att få rännan tät och ökad livslängd. Vi har även valt att lägga på en begagnad plåttäckning för att inte löv, regn och snö skall fresta på virket och därmed ge maximal livslängd på nybygget.

Vi har även sett till att intill stående träd har tagits ner och att korna i hagen inte får gå nära och få markens ytskickt i rörelse, vilket under åren hade lett till att syllarna på stativen var under mark.

Stockupplaget intill uppfodringsrampen var i det närmaste helt förintad och fick göras om helt. Ytlager skrapade bort med maskin och nytt fyllnadsmaterial har tillförts för att ge en ökad livslängd på marken intill hela konstruktionen.

Arbetet har utförts under hösten 2022 av:
Mattias Hallgren, Björn Frodin, Oskar Ingebrigtsen, Oskar Sjölander och Bengt Bygden.

Gamla ränna och rampen. Före åtgärd och rivning. Inget mer än järnbeslag och delen av vattenrännan under taket över hjulet gick att återbruka.

Rännan revs året innan i samband med att vattenhjulet demonterades. Virket var helt slut och endast få bitar kunde sparas. Grundstenarna grävdes fram och marken har sänkts till lämplig nivå med nytt grus intill.

Nya ränna och rampen. Stativen och syllar är av Bergslagslärk från Naddebo såg, Fagersta. Virke till vattenrännan är kärnvirke från Värmland, Rinn såg, vilket har hyvlats till vattenspont av Naddebo såg. Vattensponten är framtagen efter ritning från Forsviks Såg som tillverkade detta förr i tiden. Begagnad sinusplåt från Forsviks skjutbana ligger nu över rännan som väder och löv-skydd.

Rännan rtillverkades av Oskar i Habo och kördes i sektioner till Ekhammar. Där lyftes sektionen av och drogs ut med vinsch på de nya bärlinorna till vattenrännan.

Här rampens stativ under uppbyggnad.

Sektion av vattenränna påväg att lastas av och dras in över vattenhjulet på bärlinorna. Ett bra sätt att få till rännan i delar.

Stockupplagets tillkomst. Vi valde att göra det lite större upp mot backen så att fler stockar skulle kunna lastas av där. Upplaget har anpassats till rampens och stockvagnens höjd för bästa funktion.

Upplaget ställt på grundstenar och sammanfogats med rampens stativ för god stabilitet.

Alla grundstenar har olika läge och höjd, vilket komplicerade arbetet med att passa ihop stativen så dess övre höjd blev en rak linje för bärlinorna.

Oskar Ingebrigtsen sammanfogar två sektioner av vattenrännan. Varje skarv har tätats genom drivning med med tjärat lindrev och eller bomullsdrv som täckts med linoljekitt. Rännan har spikats samman med bärlinor och stativ till en styv konstruktion.

Rännans anslutning mot dammvallen var svår. Vi fick anpassa efter gamla synder och gjuta på en ny kaka där isen hade sprängt sönder den gamla gjutningen. Detta kan komma att behöva flitigare underhåll än resten av rännan då det är svagaste delen. Vi har borrarat dräneringshål i botten på rännan som skall få ut läckande vatten från dammluckan.

Den första täckplåten närmast dammen är öppningsbar för att kunna rensa gräneringshålet!

Stockvagnen på äventyr. Dess hjul är allt annat än uppsmorda och i god funktion. De behöver få kärlek för att kunna rulla väl. Allt gick enligt plan efter lite övertalning.

2022 års arbeten klara.

Vi testade att öppna dammluckan och se så att vattnet rann fint fram till hjulet. Rännan på 23m lutar 10cm för att kunna tömma sig på ett önskvärt vis. Rännan är nu konstruerad så att man ska kunna fylla den helt vid drift med vattenhjulet.

Nästa år planeras att nya hjulaxeln färdigställas och monteras samt att sätta tillbaka det stora kugghjulet som driver sågverket. Därefter kan nya vattenhjulet tillverkas och monteras och en efterlängtd provkörning göras !

Vi Tackar Grevbäcks hembygdsförening för gott samarbete och vilja att åter sätta Ekhammars fina ramsåg åter i stånd.

Mattias Hallgren - Traditionsbärarna

